

FI A DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea "Babes-Bolyai" Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodox
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxa
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Nivel licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie/ arta sacra

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Art creștin eclesial						
2.2 Titularul activităților de curs	Lector univ.dr. Mircea Oros						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lector univ.dr. Mircea Oros						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	III	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					8
Pregătire seminariilor/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					2
Tutoriat					4
Examinări					2
Alte activități:					2
3.7 Total ore studiu individual	28				
3.8 Total ore pe semestru	70				
3.9 Numărul de credite	3				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Sala de curs, videoproiector, documente video, suport Power Point
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Sala de seminar

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea, în alegerea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare; utilizarea lor adecvat în comunicarea profesională , -Orientarea generală în domeniul artei creștine -Perceperea punctuală a conținuturilor ideatice și imaginale specifice -Asimilarea datelor obținute într-o perspectivă proprie asupra artei eclesiale • Explicare și interpretare (explicarea și interpretarea unor idei, proiecte, procese, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei) -Sesizarea sinergiei artelor spațiale în ambianța spațiului eclesial, -Explicarea interacțiunii arhitecturii și iconografiei în configurarea edificiului de cult -Raportarea evoluției arhitecturii și iconografiei la hermeneutica bizantină a spațiului eclesial.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea unor principii și metode de bază pentru rezolvarea de probleme/situații bine definite, tipice domeniului de specializare, • Atitudinale (manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul teologico-artistic/cultivarea unui mediu academic centrat pe valori /promovarea unui sistem de valori culturale și morale/participarea la propria dezvoltare personală . -Disponibilitatea în abordarea aspectelor teoretice și practice ale disciplinei -Raportarea personală la valențele teologico-artistice ale domeniului studiat -capacitatea de operare creativă cu noțiunile și imaginile folosite în procesul de instruire

7. Obiectivele disciplinei

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Formarea capacităților de asimilare și în alegere, interpretare, argumentare a esenței și problematicei artei creștine eclesiale
7.2 Obiectivele specifice	<ol style="list-style-type: none"> 1.Studiul istoric privind geneza și evoluția artei creștine, 2.evaluarea estetică a patrimoniului de obiecte și monumente bisericești, sub aspect morfologic, tipologic și stilistic, 3.verificarea validității principiilor teologice și estetice, precum și perenității prototipurilor bizantine în arta bisericească actuală , 4.valorificarea rezultatelor studiului și cercetării prin participarea la manifestări publice,academice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1.Introducere în Disciplina Artei Creștine eclesiale.		1 ora
2. Arta paleocreștină. Geneza artei paleocreștine.Premise în simbolistica biblică și imagistica antică. Atitudini și opinii privind arta în genere, la autorii antichității târzii.	-Prelegerea interactivă	1ora
3. Constituirea repertoriului iconografic paleocreștin.Semne.Simboluri.Decoruri primare.	-	1ora
4. Evoluția artei paleocreștine de la iconografia simbolică la iconografia figurativă. Cristalizarea	Prelegerea interactivă	1ora

temelor biblice și articularea lor în cicluri tematice.		
5. Constituirea primelor programe iconografice. Manuscrise ilustrate. Sculptura sarcofagelor. Pictura catacombelor.		1 ore
6. Configurarea spațiului eclesial în conformitate cu doctrina și cultul Bisericii primare.	Expunerea/Prelegerea interactiva	1 ore
7. Art Bizantin Geneza artei bizantine. Premisele teologice în arta paleocreștină și arta aulică romană. Elenismul și Creștinismul în sinteza cultural-artistică protobizantină.		1 ore
8. Prototipuri ale artei monumentale. Clasicismul constantinian. Renașterea teodonisiană.	-Prelegerea	1 ore
9. Izvoare teologice ale artei protobizantine. Sf. Atanasie cel Mare, Sf. Vasile cel Mare.		1 ore
10. Sinteza artistică bizantină în secolul al IV-lea Iustinian I. Arhitectura.	-Prelegerea/dezbaterea	1 ore
11. Sinteza iustiniană II. Iconografia. Artele somptuoase de uz liturgic.		1 ore
12. Izvoarele teologice și artistice ale primei vârstă de aur bizantină: literatura mistagogică, cupola, mozaicul. Dionisie Areopagitul. Sf. Maxim Martirul. Hagia Sophia.	Prelegerea interactiva	1 ore
13. A doua perioadă a Artei bizantine		1 ore
Diversificarea tehnicilor și stilurilor constructive și decorative în arta centrelor locale.	Prelegerea interactiva	1 ore
14. Diversificarea tehnicilor și stilurilor constructive și decorative în arta locală. Arhitectura, iconografia, artele somptuoase.	Metode de predare	Observații
Interferențe culturale-artistice Bizanț-Occident.		Materiale didactice necesare:
	-Dezbaterea, -Conversația -Studiul de caz	Suport tehnic: laptop, proiector, calculatoare pentru studenți conectați la Internet. - chestionare: Chestionar de motivație, de competențe, de asertivitate, Chestionar de identificare a stilului managerial;

BIBLIOGRAFIE :

ARTA CREȘTINĂ ÎN ROMÂNIA, ed. I. Barnea, V. Drăguș, vol. 1-5 (București 1979-1985)
 BIGHAM, St., Early Christian Attitudes toward Images, ed. engl. Orthodox Research Institute (Rollinsford 2004)
 BÎCIKOV, V., Estetica antichității târzii, trad. rom. L. Dragomirescu (București 1984)
 BRANIȘTE, E., Liturgica generală cu noțiuni de artă bisericească, arhitectură și pictură creștină (București 1993)
 BREHIER, L., Civilizația bizantină, trad. rom. N. Spincescu (București 1994)
 BRUBAKER, L., HALDON, J., Byzantium in the Iconoclast Era (ca 680-850): the Sources (Aldershot/Burlington 2001)
 DEBICKI, J., FAVRE, J.F., GRUNEWALD, D., PIMENTEL, A.F., Istoria artei. Pictură,

sculptur , arhitectur (Bucure ti 1998)

DIEHL, Ch., Manuel d'art byzantin, vol.1-2 (Paris 1925-26)

DIONYSIOS Ps.-Areopagita: De coelesti hierarchia(CH); idem, De ecclesiastica hierarchia(EC); idem, De mystica theologia(MT); idem, De divinis nominibus(DN); idem, Epistulae(Ep); text grec/latin PG 3; trad.rom.: D.St niloae, Sfântul Dionisie Areopagitul: Opere complete i Scoliiile Sfântului Maxim M rturisorul (Bucure ti 1996)

DR GU , V., Arta româneasc , vol. I (Bucure ti 1982)

EVDOKIMOV, P., L'Art de l'icone. Une theologie de la beaute (f.l. 1970, retip. 1981), trad. rom. G. i P.Moga, Arta Icoanei. O teologie a frumuse ii (f.l.1992)

FIOCCHI NICOLAI, V., BISCONTI, F., MAZZOLENI, D., Les catacombes chretiennes de Rome. Origine, developpement, decor, inscriptions, trad.fr. Jean Guyon (Regensburg 1999)

GRABAR, A., L'iconoclasme byzantin: Le dossier archéologique, ed.II, (Paris 1984); idem, Iconoclasmul bizantin: Dosarul arheologic, trad.rom. D.Barbu (Bucure ti 1991)

GRABAR, A., Martyrium: Recherches sur le culte des reliques et l'art chrétien antique, 3 vol. (Paris 1943-46)

GRECU, V., C r i de pictur bisericeasc bizantin (Cern u i 1936)

HAUSSIG, H.W., Histoire de la civilisation byzantine, trad.fr.H.Décarreaux (Paris 1967)

IOANNES Damascenus: Contra imaginum calumniatores orationes tres, în PG t.94; ed.critic B.Kotter, Die Schriften des Johannes von Damaskos, t.III, în PTS, t.17 (Berlin-New York 1975); trad.rom.D.Fecioru, Cele trei tratate contra iconomahilor (Bucure ti 1998)

ISTORIA ARTELOR PLASTICE ÎN ROMÂNIA , vol. I-II (Bucure ti 1968-1970)

LAZAREV, V., Storia della pittura bizantina (Torino 1967); trad.rom. F.Chiri escu, Istoria picturii bizantine, 3 vol. (Bucure ti 1980)

MANGO, C. The Art of the Byzantine Empire: 312-1453, Sources and Documents (Englewood Cliffs, N.J., 1972)

MANGO, C., Byzantine Architecture (New York 1976)

MAXIMUS CONFESSOR: , text grec/latin PG XCI, c.657-718; trad.rom. D.St niloae "Sf.Maxim M rturisorul: Cosmosul i sufletul, chipuri ale Bisericii", în Revista Teologic (Sibiu 1944), nr.3-4 i 7-8. MILLET, G., Recherches sur l'iconographie de l'évangile aux XIVE, Xve et XVIe siècles, (Paris 1916; retip.1960)

MONDZAIN, M.-J.,Image, Icône, Economie. Les sources byzantines de l'imaginaire contemporain, Seuil (Paris 1996)

OUSPENSKY, L., La Théologie de l'icône dans l'Eglise orthodoxe (Paris 1980); trad.rom. T.Baconsky: L.Uspensky, Teologia icoanei (Bucure ti 1994)

POPESCU, E., Bizantinologia, curs dactilografiat (1989-90), Facultatea de Teologie Ortodox Bucure ti

R MUREANU, I. "Cinstirea sfintelor icoane în primele trei secole", ST XXIII (1971), nr.9-10, pp.621-71

REAU, L., Iconographie de l'art chrétien, P.U.F., t. I-III, în 6 vol. (Paris 1955-58)

RORDORF, W., Liturgie, foi et vie des premiers chrétiens (Paris 1986)

S NDULESCU-VERNA, C., Erminia picturii bizantine (Timi oara 1979)

SCHONBORN, Ch., L'icône du Christ. Fondements théologiques, ed. II, (Paris 1986) trad.rom. V.R duc , Icoana lui Hristos (Bucure ti 1996)

SCHUG-WILLE, Ch., Art of the Byzantine World, ed.germ. (Baden Baden 1969), ed.engl. Harry N. Abrams, Inc., (New York f.a.)

SENDER, E., L'Icône, image de l'invisible. Eléments de théologie, esthétique et technique (Paris 1981)

SENDER, E., Icoanele bizantine ale Maicii Domnului, trad.rom, M. i A.Alexandrescu, ed.Sophia (Bucure ti 2008)

ST NILOAE, D., Spiritualitate i comuniune în liturghia ortodox (Craiova 1986)

ST NILOAE, D., O teologie a icoanei, Anastasia (Bucure ti 2005)

TEF NESCU, I.D., L'illustration des Liturgies dans l'art de Byzance et de l'Orient (Bruxelles 1936)

TEF NESCU, I.D., Iconografia artei bizantine i a picturii feudale române ti (Bucure ti 1973)

TEF NESCU, I.D., Arta feudal în rile Române. Pictura mural și icoanele de la origini până în secolul al XIX-lea (Timi oara 1981)

TATARKIEWICZ, W., Istoria esteticii, trad.rom. S.M rculescu, 4 vol. (Bucure ti 1978)

THEODOR ANDIDENSIS: ... PG, t.CXL, c.417, PG, t.CXL, c.417-68; trad.rom. N.Petrescu, "Theodor, episcop de Andida, Comentariu liturgic" în BOR LXXXIX(1971), nr.3-4

V T IANU, V., Istoria artei europene, vol.I Epoca medie (Bucure ti 1967), vol.II Arta din perioadaRena terii (Bucure ti 1972)

VELMANS, T., KORAC, V., SUPUT, M., Rayonnement de Byzance, Desclee de Brouwer (Paris 1999)

WINFIELD,D.C., "Middle and Later Byzantine Wall Painting Methods"DOP22(1965)61-139

WINFIELD, J. & D., "Proportion and Structure of the Human Figure in Byzantine WallPainting and Mosaic", BAR,IS 154 (1982)(Cambridge, Mass., 1970):

9. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota final
10.4 Curs	- Evaluare sumativ -pe baz de portofoliu	- referat pe baza tematicii parcurse, prin consultarea a cel puțin 3 surse bibliografice	-50% - evaluare final (test docimologic)
10.5 Seminar/laborator	-Evaluare continu -la nivelul activit tilor de seminar	-studii de caz -dezbateri -joc de rol, etc.	-50% - prezent seminar + implicare activ în activit ti de seminar
10.6 Standard minim de performan			
<ul style="list-style-type: none"> • Cerinte minime pentru nota 5: Indeplinirea conditiilor cerute pentru promovarea cursului: prezenta si implicare in activitati, portofoliu minimal cu activitatea studentului, obtinerea unui punctaj de minim 5 puncte la proba scrisa. Cerinte pentru nota 10: Implicare in activitatile de curs si seminarii, prezentarea unui portofoliu complet al activitatii individuale, punctaj maxim la proba scrisa. 			

Data complet rii
25.10.2012

Semn tura titularului de curs
Lector univ.dr. Mircea Oros

Data aviz rii în departament
.27.10.2012

Semn tura directorului de departament

